AKT

*AKT · Resurser*

# Kundkännedom: mall och checklista

En riskbaserad checklista för kundkännedom, för företagskund och privatperson. Den visar vad som alltid ska göras, vad ni får förenkla vid låg risk och vad ni ska skärpa vid hög risk, med lagrum i PTL och AMLR för varje steg. Anpassa mallen efter er allmänna riskbedömning och era rutiner.

Granskad 27 november 2026 · aktkyc.com/resurser/kundkannedom-mall-checklista

## Så fungerar mallen

Kundkännedom är riskbaserad. Samma steg gäller alla kunder, men kundens risk avgör hur långt ni går i varje steg (3 kap. 14 § PTL, artikel 20.2 AMLR). Mallen följer därför arbetets ordning:

1. **Bedöm kundens risk.** En första bedömning utifrån vem kunden är, var kunden finns och vilken tjänst det gäller.
2. **Gör grundåtgärderna.** Identitet, företrädare, verklig huvudman, PEP, högrisktredjeland och syfte. De gäller alla kunder.
3. **Anpassa åtgärderna efter risken.** Förenkla vid låg risk och skärp vid hög risk.
4. **Bestäm riskprofilen och besluta.**
5. **Följ upp i den takt risken kräver.**

Kundens riskprofil ska bestämmas utifrån er allmänna riskbedömning (2 kap. 3 § PTL). Era rutiner ska anpassas efter er storlek, er verksamhet och de risker ni har identifierat (2 kap. 8 § PTL). Underlagskolumnen ger exempel. Er rutin ska ange vilket underlag ni godtar.

Checklistan bygger på lag (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism (PTL), som gäller i dag. Från den 10 juli 2027 gäller EU:s penningtvättsförordning (AMLR), förordning (EU) 2024/1624, direkt i Sverige (artikel 90). Kolumnen AMLR visar var varje steg finns i förordningen. Ett streck betyder att lagen inte anger åtgärden uttryckligen. Bakgrunden finns i guiden om kundkännedom.

## Steg 1: Bedöm kundens risk

Gör en första bedömning så snart ni vet vem kunden är, var kunden finns och vilken tjänst det gäller. Bedömningen avgör hur mycket ni behöver göra i steg 2 och 3. Ni uppdaterar den när uppgifterna är kontrollerade. Lagen ger exempel på omständigheter att beakta. Listorna är inte uttömmande.

| Riskfaktor | Kan tyda på hög risk | Kan tyda på låg risk | PTL | AMLR |
|---|---|---|---|---|
| ☐ Kunden | Ovanlig eller alltför komplicerad ägarstruktur, kontantintensiv verksamhet, nominella aktieägare eller innehavaraktier, bolag som förvaltar en enskild persons tillgångar | Stat, region eller kommun, eller bolag som de kontrollerar. Bolag noterat på en reglerad marknad | 2 kap. 4 § 1 och 5, 5 § 1–4 | bilaga II.1, III.1 |
| ☐ Geografi | Hemvist i en stat som saknar effektiva system mot penningtvätt, har betydande korruption, är föremål för sanktioner eller stöder terrorism | Hemvist inom EES, eller i en stat med effektiva system mot penningtvätt och låg korruption | 2 kap. 4 § 2–4, 5 § 5–8 | bilaga II.3, III.3 |

| Riskfaktor | Kan tyda på hög risk | Kan tyda på låg risk | PTL | AMLR |
|---|---|---|---|---|
| ☐ Tjänst, transaktion och kanal | Produkter eller transaktioner som kan gynna anonymitet, betalning från en okänd tredje part, kontakt på distans utan tillförlitlig identitetskontroll, nya produkter och ny teknik | Tjänster med begränsad omfattning, där risken begränsas av till exempel beloppsgränser eller insyn i ägandet | 2 kap. 5 § 9–10 | bilaga II.2, III.2 |

**Vissa kunder kräver alltid skärpta åtgärder.** Det gäller om kunden eller den verkliga huvudmannen är PEP, familjemedlem eller känd medarbetare, och om kunden är etablerad i ett högrisktredjeland (3 kap. 17 och 19 §§ PTL, artiklarna 29.4, 42 och 46 AMLR). Det gäller oavsett vad bedömningen i övrigt visar. Se steg 3.

Läs mer om riskbedömning av kunder.

## Steg 2: Gör grundåtgärderna

Grundåtgärderna gäller alla kunder. Risken avgör hur djupt ni går och vilket underlag som räcker (3 kap. 14 § PTL, artikel 20.2 AMLR).

### Företagskund

| # | Vad ska göras | Underlag (exempel) | PTL | AMLR |
|---|---|---|---|---|
| ☐ 1 | Identifiera bolaget och kontrollera identiteten | Registerutdrag eller annan oberoende och tillförlitlig källa | 3 kap. 7 § första stycket | art. 20.1 a, 22.1 b |
| ☐ 2 | Kontrollera identitet och behörighet för den som företräder bolaget | Id-handling eller e-legitimation, registrerad firmateckning eller fullmakt | 3 kap. 7 § tredje stycket | art. 20.1 i |
| ☐ 3 | Sök i registret över verkliga huvudmän | Utdrag ur registret | 3 kap. 8 § första stycket | art. 23.4 |
| ☐ 4 | Förstå ägar- och kontrollstrukturen | Ägarskiss, aktiebok, bolagsordning, avtal | 3 kap. 8 § första stycket | art. 20.1 b |
| ☐ 5 | Kontrollera den verkliga huvudmannens identitet | Id-handling eller annan tillförlitlig källa | 3 kap. 8 § första stycket | art. 20.1 b |
| ☐ 6 | Saknas verklig huvudman: ange styrelseordförande, vd eller motsvarande | Dokumenterad utredning som visar varför | 3 kap. 8 § tredje stycket | art. 22.2 |
| ☐ 7 | Bedöm om kund eller verklig huvudman är PEP, familjemedlem eller känd medarbetare | Egen fråga till kunden och kontroll mot en källa ni valt i er rutin | 3 kap. 10 § | art. 20.1 g |
| ☐ 8 | Kontrollera om bolaget är etablerat i ett högrisktredjeland | EU-kommissionens lista över högrisktredjeländer | 3 kap. 11 § | art. 29 |
| ☐ 9 | Inhämta syfte och art med affärsförbindelsen | Uppdragsbeskrivning, förväntade tjänster, volymer och flöden | 3 kap. 12 § | art. 20.1 c |

Undantag: 3 kap. 8 § första stycket gäller inte aktiebolag vars aktier är upptagna till handel på en reglerad marknad i Sverige, inom EES eller på en motsvarande marknad utanför EES, eller dotterföretag till ett sådant bolag (3 kap. 8 § andra stycket PTL).

Mer om steg 3–6 finns i verklig huvudman.

### Privatperson

| # | Vad ska göras | Underlag (exempel) | PTL | AMLR |
|---|---|---|---|---|
| ☐ 1 | Identifiera kunden och kontrollera identiteten | Id-handling eller e-legitimation | 3 kap. 7 § första och andra stycket | art. 20.1 a, 22.1 a |
| ☐ 2 | Handlar någon för kundens räkning: kontrollera identitet och behörighet | Fullmakt eller annat behörighetsunderlag, id-handling | 3 kap. 7 § tredje stycket | art. 20.1 i |
| ☐ 3 | Utred om kunden har en verklig huvudman, alltså om någon annan står bakom | Kundens egen uppgift och er bedömning | 3 kap. 8 § PTL, 1 kap. 3 § lag (2017:631) | art. 20.1 h |
| ☐ 4 | Bedöm om kunden är PEP, familjemedlem eller känd medarbetare | Egen fråga till kunden och kontroll mot en källa ni valt i er rutin | 3 kap. 10 § | art. 20.1 g |
| ☐ 5 | Kontrollera om kunden är etablerad i ett högrisktredjeland | EU-kommissionens lista | 3 kap. 11 § | art. 29 |
| ☐ 6 | Inhämta syfte och art med affärsförbindelsen | Uppdragsbeskrivning, förväntade transaktioner | 3 kap. 12 § | art. 20.1 c |

För en fysisk person anger AMLR vilka uppgifter som minst ska inhämtas: samtliga namn och efternamn, födelseort och fullständigt födelsedatum, medborgarskap och stadigvarande bostadsort (artikel 22.1 a).

### Sanktioner

Kontroll mot sanktionslistor regleras separat från PTL:s kundkännedomsregler. Hemvist i en stat som är föremål för sanktioner är en omständighet som kan tyda på hög risk (2 kap. 5 § 7 PTL). Med AMLR blir kontrollen en del av kundkännedomen: ni ska kontrollera om kunden eller de verkliga huvudmännen är föremål för riktade ekonomiska sanktioner (artikel 20.1 d). Se sanktionsscreening.

## Steg 3: Anpassa åtgärderna efter risken

### Låg risk: det här får ni förenkla

Bedöms risken som låg får ni tillämpa förenklade åtgärder. Stegen ska fortfarande göras, men kontrollerna får vara mer begränsade och vidtas på annat sätt (3 kap. 15 § PTL).

| Åtgärd | Vad ni får förenkla | PTL | AMLR |
|---|---|---|---|
| ☐ Identitetskontroll | Kontrollen får slutföras senare om det behövs för att inte avbryta verksamhetens normala gång, dock senast när affärsförbindelsen etableras. Med AMLR senast 60 dagar efter att förbindelsen ingåtts. | 3 kap. 9 § andra och tredje stycket | art. 33.1 a, 33.3 |
| ☐ Syfte och art | Mindre information, som får härledas ur vilken typ av tjänst eller förbindelse det gäller | 3 kap. 15 § | art. 33.1 c |
| ☐ Uppdatering av kunduppgifter | Mer sällan | 3 kap. 15 § | art. 33.1 b |
| ☐ Granskning av transaktioner | Mer sällan eller i mindre omfattning, men tillräckligt för att upptäcka ovanliga eller misstänkta transaktioner | – | art. 33.1 d |

Era rutiner ska ange vilka förenklade åtgärder ni använder för vilka typer av kunder. Ni ska också regelbundet kontrollera att villkoren för förenklade åtgärder fortfarande är uppfyllda (artikel 33.2 och 33.4 AMLR).

**Förenklade åtgärder får inte användas** (artikel 33.5 AMLR):

- om ni tvivlar på att kundens uppgifter är sanna eller upptäcker brister i dem

- om de faktorer som tydde på låg risk inte längre finns
- om övervakningen av kunden utesluter att risken är låg
- vid misstanke om penningtvätt eller finansiering av terrorism
- vid misstanke om att kunden försöker kringgå riktade ekonomiska sanktioner

### Hög risk: det här ska ni skärpa

Bedöms risken som hög ska kontrollerna, bedömningarna och utredningarna vara särskilt omfattande (3 kap. 16 § PTL, artikel 34 AMLR). Vilka åtgärder som behövs beror på vad som gör kunden till hög risk. Lagen ger exempel:

| Åtgärd | Underlag (exempel) | PTL | AMLR |
|---|---|---|---|
| ☐ Ytterligare information om kunden och den verkliga huvudmannen | Verksamhetsbeskrivning, årsredovisning, uppgifter om ägarnas bakgrund | 3 kap. 16 § | art. 34.4 a |
| ☐ Ytterligare information om förbindelsens syfte och art | Fördjupad uppdragsbeskrivning, förväntade flöden och motparter | 3 kap. 16 § | art. 34.4 b |
| ☐ Medlens och förmögenhetens ursprung | Kontoutdrag, avtal, deklaration, köpehandlingar | 3 kap. 16 § andra stycket | art. 34.4 c |
| ☐ Skälen till planerade eller genomförda transaktioner | Kundens förklaring med underlag | – | art. 34.4 d |
| ☐ Godkännande från behörig beslutsfattare | Dokumenterat godkännande | 3 kap. 17 och 19 §§ | art. 34.4 e |
| ☐ Skärpt övervakning | Tätare uppföljning och fler kontroller | 3 kap. 17 och 19 §§ | art. 34.4 f |

PTL kräver godkännande och skärpt övervakning uttryckligen vid högrisktredjeland och PEP. För övriga högriskkunder ska er rutin ange vad ni gör.

### Alltid skärpt: kunden eller verklig huvudman är PEP

Utöver grundåtgärderna ska ni alltid (3 kap. 19 § PTL, artikel 42 AMLR):

1. vidta lämpliga åtgärder för att ta reda på varifrån tillgångarna i affärsförbindelsen kommer,
2. tillämpa skärpt fortlöpande uppföljning och övervaka i förhöjd omfattning, och
3. inhämta godkännande från en behörig beslutsfattare inför beslut om att ingå eller avbryta förbindelsen. Med AMLR gäller godkännandet att ingå eller fortsätta förbindelsen.

Detsamma gäller familjemedlemmar och kända medarbetare (3 kap. 19 § andra stycket PTL, artikel 46 AMLR). Se PEP-kontroll.

### Alltid skärpt: kunden är etablerad i ett högrisktredjeland

Skärpta åtgärder är obligatoriska (3 kap. 17 § PTL, artikel 29.4 AMLR). De ska åtminstone omfatta skärpt övervakning och inhämtande av:

- ytterligare information om kunden och den verkliga huvudmannen,
- ytterligare information om syfte och art,
- information om ekonomisk situation och varifrån medlen kommer, och
- godkännande från en behörig beslutsfattare.

## Steg 4: Bestäm riskprofilen och besluta

| # | Vad ska göras | Underlag (exempel) | PTL | AMLR |
|---|---|---|---|---|
| ☐ 1 | Bestäm kundens riskprofil | Riskbedömning med motivering, utifrån er allmänna riskbedömning | 2 kap. 3 § | art. 20.2 |
| ☐ 2 | Kontrollera att åtgärderna motsvarar risken | Genomgång av steg 2 och 3 | 3 kap. 14 § | art. 20.4 |
| ☐ 3 | Vid PEP eller högrisktredjeland: inhämta godkännande | Godkännande från behörig beslutsfattare | 3 kap. 17 och 19 §§ | art. 29.4, 42.1 a |
| ☐ 4 | Besluta: etablera eller avstå | Dokumenterat beslut med motivering | 3 kap. 1 § | art. 21.1 och 21.3 |

Hur många risknivåer ni använder bestäms i er rutin. Med AMLR ska ni alltid kunna visa för tillsynsmyndigheten att åtgärderna är lämpliga med hänsyn till riskerna (artikel 20.4).

## Steg 5: Följ upp i den takt risken kräver

- **Löpande och vid behov.** Kännedomen ska vara aktuell och tillräcklig för den bedömda risken (3 kap. 13 § PTL). Riskprofilen ska ändras när det finns anledning (2 kap. 3 § PTL).
- **Intervall efter risk.** Med AMLR ska tiden mellan uppdateringarna av kunduppgifterna bero på risken. Den får aldrig överstiga ett år för kunder med skärpta åtgärder och fem år för övriga kunder (artikel 26.2).
- **När något förändras.** Se över uppgifterna när kundens omständigheter ändras eller när en ny relevant uppgift kommer fram (artikel 26.3 AMLR).
- **Sanktioner.** Kontrollera regelbundet, i en takt som motsvarar risken (artikel 26.4 AMLR).
- **Vid avvikelser.** Vidta skärpta åtgärder för att bedöma om det finns skälig grund för misstanke (4 kap. 2 § PTL).

Er rutin anger intervallet för varje risknivå. Läs mer om periodisk och händelsestyrd granskning.

## När ska kundkännedom göras?

- **Vid ny affärsförbindelse.** Åtgärderna vidtas vid etableringen (3 kap. 4 § PTL, artikel 19.1 a AMLR). Identitetskontrollen av kunden och den verkliga huvudmannen ska vara klar innan förbindelsen etableras, utom vid låg risk enligt steg 3 (3 kap. 9 § PTL).
- **Vid enstaka transaktioner.** Från motsvarande 15 000 euro, eller mindre transaktioner som hör ihop och tillsammans når beloppet (3 kap. 4 § andra stycket PTL). Med AMLR sänks gränsen till 10 000 euro (artikel 19.1 b).
- **Lägre gränser i vissa verksamheter.**
  - Spelverksamhet: utbetalning av vinster eller betalning av insatser från 2 000 euro (3 kap. 5 § PTL, artikel 19.5 AMLR).
  - Yrkesmässig handel med varor: kontantbelopp från 5 000 euro (3 kap. 6 § PTL).
  - Överföringar av medel eller kryptotillgångar: över 1 000 euro (3 kap. 4 § andra stycket 3 PTL). Med AMLR gäller 1 000 euro för vissa överföringar och för kryptotillgångar (artikel 19.2–19.3).
  - Med AMLR ska kundens identitet kontrolleras vid kontanttransaktioner från 3 000 euro, om inte medlemsstaten har infört en gräns för kontantbetalningar på högst 3 000 euro (artikel 19.4).
- **Oavsett belopp med AMLR.** Vid misstanke om penningtvätt eller finansiering av terrorism, och när ni tvivlar på att tidigare uppgifter om kunden är tillförlitliga (artikel 19.1 d–e).
- **Under förbindelsen.** Se steg 5.

## Vad ska dokumenteras?

Bevara handlingar och uppgifter om åtgärderna för kundkännedom i fem år (5 kap. 3 § PTL). Tiden räknas från när åtgärden utfördes eller, vid affärsförbindelse, från när förbindelsen upphörde. Längre bevarande är tillåtet när det är nödvändigt för att förebygga, upptäcka eller utreda penningtvätt, men högst tio år totalt (5 kap. 4 § PTL).

Spara för varje kund minst:

- riskbedömningen och de riskfaktorer den bygger på
- kopior eller referenser till identitetsunderlag för kund, företrädare och verklig huvudman
- sökningen i registret över verkliga huvudmän och er utredning av ägar- och kontrollstruktur
- PEP-bedömningen och kontrollen av högrisktredjeland
- uppgifterna om syfte och art
- vilka förenklade eller skärpta åtgärder ni valde, varför, och vad de visade
- riskprofilen med motivering
- beslutet, vem som fattade det och när
- uppföljningar och ändringar av riskprofilen över tid

Ni ska också kunna svara snabbt och fullständigt på om ni under de senaste fem åren har haft en affärsförbindelse med en viss person, och i så fall om förbindelsens art (4 kap. 7 § PTL). AMLR kräver dessutom att ni dokumenterar besluten med motiveringar, också när ni vägrar att ingå eller avbryter en affärsförbindelse (artikel 21.3).

## Om kundkännedom inte kan uppnås

Kan ni inte slutföra checklistan får ni inte etablera affärsförbindelsen eller utföra transaktionen. En befintlig förbindelse får inte upprätthållas (3 kap. 1 § PTL). Dokumentera beslutet. Finns skälig grund att misstänka penningtvätt ska ni rapportera till Polismyndigheten, även om transaktionen inte genomförs (4 kap. 3 § PTL).

*Checklistan är en sammanfattning. Lagtexten och tillsynsmyndighetens vägledning gäller före.*

### Källor


- Lag (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism, riksdagen.se https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/lag-2017630-om-atgarder-mot-penningtvatt-och_sfs-2017-630/
- Förordning (EU) 2024/1624 (AMLR), svensk text, EUR-Lex https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=CELEX:32024R1624
- Lag (2017:631) om registrering av verkliga huvudmän, riksdagen.se https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/lag-2017631-om-registrering-av-verkliga_sfs-2017-631/
- Länsstyrelsen Stockholm: Lär känna kunderna och riskbedöm dem https://www.lansstyrelsen.se/stockholm/samhalle/betalning-ekonomi-och-pengar/forhindra-penningtvatt-och-finansiering-av-terrorism/lar-kanna-kunderna-och-riskbedom-dem.html
- Länsstyrelsen Stockholm: Förhindra penningtvätt och finansiering av terrorism https://www.lansstyrelsen.se/stockholm/samhalle/betalning-ekonomi-och-pengar/forhindra-penningtvatt-och-finansiering-av-terrorism.html